

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«КІЦМАНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Голова приймальної комісії
Директор ВСП «КФК ЗВО «ПДУ»
Іван БІЛЯР
_____ 2025 р.

ПРОГРАМА СПІВБЕСІДИ
з конкурсного предмета «Історія України»
для вступників на основі базової середньої освіти
для здобуття освітньо-професійного рівня
фахового молодшого бакалавра

Розглянуто і схвалено на засіданні
циклової комісії гуманітарних дисциплін
Протокол № 9 від «10» 04 2025 р.
Голова комісії М. В. Карасьова М. В. Карасьова

Кіцмань, 2025

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма співбесіди з навчальної дисципліни «Історія України» для вступників на основі базової загальної середньої освіти Відокремленого структурного підрозділу «Кіцманський фаховий коледж Закладу вищої освіти «Подільський державний університет» відповідає Державному стандарту базової і повної загальної середньої освіти (Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1392).

Програма відповідає чинній Програмі з історії України мови для загальноосвітніх навчальних закладів (5 – 9 класи), затвердженій Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804.

Програма співбесіди з історії України охоплює розділи шкільної програми з курсу «Історія України», які вивчаються при здобуванні базової загальної середньої освіти. У запропонованій програмі стисло наведено зміст розділів шкільної програми, де вказано основний понятійний апарат, яким повинен володіти випускник 9-го класу, наводиться перелік основних питань, які виносяться на співбесіду. Цей перелік дасть можливість вступнику систематизувати свої знання та допоможе зорієнтуватися, на які питання потрібно звернути увагу при підготовці до співбесіди з історії України.

II. ЦІЛІ НАВЧАЛЬНОГО ПРЕДМЕТА:

Оцінювання результатів співбесіди передбачає оцінювання засвоєних абітурієнтами знань і сформованих умінь та навичок:

- знання дат, хронологічних меж, періодів найбільш важливих історичних подій і процесів;
- знання фактів, місця, обставин, учасників, результатів подій;
- співвіднесення одиничних фактів і типових загальних явищ;
- визначення характерних суттєвих рис історичних явищ і подій;
- групування (класифікація) фактів за вказаною ознакою;
- знання історичних понять термінів, їх визначень;
- розкриття причинно-наслідкових зв'язків між подіями.

Основні вимоги до вступників з дисципліни «Історія України», абітурієнт повинен **знати:**

- сутність основних проблем історії народу України;
- основні закони та етапи розвитку людського суспільства від найдавніших часів до початку XX ст.; витоки української нації та її місце в загальнолюдських процесах;
- суспільно-економічні, політичні та культурні процеси історичного розвитку українського народу; історичні події;
- зародження та розвиток української державності;
- процеси розбудови сучасної незалежної української держави;
- діяльність історичних осіб.

Абітурієнт повинен **вміти:**

- порівнювати, аналізувати, узагальнювати і критично оцінювати історичні факти та діяльність осіб;
- оцінювати події та діяльність людей в історичному процесі з позиції загальнолюдських цінностей;
- співставляти історичні події, процеси з періодами (епохами);
- розрізняти тенденційно подану інформацію;
- орієнтуватись у науковій періодизації історії України;
- вміти самостійно добувати історичну інформацію за темою, працювати з першоджерелами, літературою;
- аргументовано на основі історичних фактів відстоювати власні погляди на ту чи іншу проблему

III. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Тема 1: Найдавніші часи в історії України

Первоначала людського життя на території сучасної України.

Кіммерійці. Скіфи. Сармати. Грецькі міста-держави у Північному Причорномор'ї.

Тема 2: Східні слов'яни. Київська Русь.

Походження та розселення слов'ян. Заняття, устрій, релігія. Племінні союзи. Анти. Міста.

Походження держави Київська Русь та її назви. Політична система. Внутрішня і зовнішня політика. Найвідоміші князі. Культура. Історичне значення.

Тема 3: Походження та основні етапи формування українського

Проблеми походження українського етносу в історичній літературі.

Перші згадки етнопоніма "Україна". Походження національної символіки. Етимологія понять "Мала Русь", "Велика Русь".

Геополітичне становище

Тема 4: Розпад Київської Русі та боротьба з монголо-татарами. Галицько-Волинське князівство.

Причини розпаду Русі. Київське, Чернігово - Сіверське, Переяславське князівства. Боротьба з монголо-татарами та її світове значення.

Галицькі і Волинські землі у XII ст.: економічне становище і соціальний розвиток. Утворення Галицько-Волинського князівства. Внутрішня і зовнішня політика. Данило Галицький. Історичне значення Галицько-Волинської держави.

Тема 5: Українські землі у складі Великого князівства Литовського та Речі Посполитої.

Утворення Литовської держави. Поступовий перехід під владу Литовського князівства українських земель.

Господарське життя й соціальний устрій українського народу. Кревська унія. Люблінська унія. Загарбання Польщею українських земель. Берестейська унія.

Соціально-економічний розвиток Козацько-селянські повстання кінця 16 ст. Народні рухи 20-30 рр. 17 ст. Культура України у 16 - поч.17 ст.

Тема 6: Виникнення козацтва та його роль в історії українського народу.

Причини та основні етапи виникнення козацтва. Заняття , побут, звичаї, військове мистецтво козаків.

Виникнення Запорозької Січі. Д. Вишневецький. Устрій Січі. Реєстрове козацтво. Боротьба з турками і татарами.

Тема 7: Формування української держави.

Причини і характер війни. Військові дії 1648-1653 рр. формування української держави, її функції. Внутрішнє життя і зовнішні відносини України в середині XVII ст.

Переяславська Рада. Березневі статті. Політичне становище України у 1654-1657 рр.

Тема 8: Українська держава в другій половині XVII -XVIII ст.

Політичне становище Гетьманщини після смерті Б. Хмельницького, І. Виговський, Ю. Хмельницький.

Поділ України на Правобережну і Лівобережну. Гетьман І. Мазепа, його внутрішня та зовнішня політика. Північна війна, Полтавська битва та її наслідки.

Конституція Орлика. Запорізьке козацтво у середині і другій половині XVIII ст. причини та наслідки скасування Запорізької Січі. Соціально-економічний розвиток українських земель у складі Російської імперії у другій половині XVIII СТ. Культура України в другій половині XVII -XVIII ст.

Тема 9: Правобережна Україна та Західноукраїнські землі у XVIII ст.

Соціально-економічне становище. Загострення соціальних і національних суперечностей.

С. Палій. Гайдамацький рух. Коліївщина. Опришківський рух. Поділ Польщі. Приєднання Правобережної України до Росії, Галичини і Буковини до Австрії.

Тема 10: Українські землі в XIX ст.

Основні тенденції розвитку всесвітньої історії у XIX ст. Криза феодальної системи. Загострення соціальних суперечностей.

Початок національного відродження. І. Котляревський. Кирило - Мефодіївське братство. Т. Шевченко. Реформи 60-70 років. Соціально-економічний розвиток у пореформений період.

Антиукраїнська політика царизму. Російський революційний рух в Україні. Український культурно-національний рух. Діяльність громад.

Виникнення українських політичних товариств і партій. Розвиток західноукраїнських земель. Суспільно-політичний рух. Москвофіли. Народовці. Утворення політичних партій. І. Франко. Культурний розвиток.

Тема 11: Україна на початку XX ст.

Розвиток капіталізму в промисловості і сільському господарстві.

Діяльність українських політичних партій.

IV. ОРІЄНТОВНІ ПИТАННЯ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ СПІВБЕСІДИ

1. Становлення і розвиток державотворчої традиції на території України: киммерійці, скіфи, сармати.
2. Політичний розвиток Давньоруської держави.
3. Причини, передумови та наслідки Хрещення Київської Русі.
4. Становлення Галицько-Волинського князівства XIII ст. Правління Данила Галицького.
5. Занепад Київської Русі і підкорення її монгольськими військами.

6. Причини та передумови виникнення українського козацтва.
7. Створення Запорізької Січі. Д. Вишневецький.
8. Устрій, побут та господарство на Запорізькій Січі у другій половині XVI ст. Реєстрове козацтво.
9. Козацькі повстання 1620-1630-х рр.
10. Культурно-освітній розвиток в Україні другої половини XVI – першій половині XVII століття.
11. Причини, характер і рушійні сили національно-визвольної війни під проводом Б. Хмельницького (1648-1657 рр.).
12. Козацько-гетьманська держава в кінці XVII-XVIII ст.
13. Ліквідація гетьманщини та Запорізької Січі в середині XVIII ст.
14. Гетьман П. Орлик та його «Конституція прав і вольностей Війська Запорозького» (1710 р.).
15. Народні рухи на Правобережній Україні: Гайдамацькі рухи 1730-1760-х рр. Коліївщина, рух опришків: причини та наслідки.
16. Становище українських земель під владою Речі Посполитої в кінці XVII-XVIII століттях.
17. Становлення і розвиток український театр в Україні у другій половині XVII – XVIII столітті.
18. Створення, діяльність та значення Кирило-Мефодіївського товариства.
19. Громадсько-просвітницька діяльність Руської трійці.
20. Громадівський рух на українських землях у другій половині XIX століття.
21. Початок української національно-визвольної революції в 1917-1920 р.р.
22. Державотворча діяльність Української Центральної Ради: здобутки та прорахунки українського державотворення 1917-1918 рр.
23. Діяльність уряду Директорії. Внутрішня і зовнішня політика уряду Директорії.

24. Проголошення ЗУНР. Злука УНР і ЗУНР. Якими були причини поразки національно-визвольного руху в Україні на початку XX століття?
25. Колективізація в Україні: причини, суть, особливості, наслідки.
26. Голодомор в Україні 1932- 1933 рр.

IV. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Критерії оцінювання знань вступників з історії України (співбесіда)

Рівні навчальних досягнень	Бали	Загальні критерії, якими оцінюються навчальні досягнення абітурієнтів
Початковий	100-120	Вступник може розрізняти об'єкт вивчення і відтворити деякі його елементи. Вступник фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення, має здатність до елементарного викладу думки. Вступник відтворює менше половини навчального матеріалу
Середній	121-150	Вступник знає близько половини навчального матеріалу. Розуміє основний навчальний матеріал, здатний з неточностями дати визначення понять. Вступник виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповідь його правильна, але не достатньо осмислена.
Достатній	151-180	Вступник правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, розуміє основоположні теорії і факти, застосовує вивчений матеріал у складних ситуаціях. Знання є достатньо повними, він вільно застосовує вивчений матеріал, розуміє факти, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження власних думок, застосовує вивчений матеріал у стандартних

		ситуаціях, намагається аналізувати і систематизувати інформацію, застосовувати загальновідомі докази у власній аргументації.
Високий	181-200	Вступник глибоко і докладно відповів на всі питання, в тому числі і додаткові; вміє самостійно та чітко аргументувати основні теоретичні положення, які він викладає у своїй відповіді; ілюструє наведені у відповідні думки потрібними прикладами, причому не тільки запозиченими з підручника, а й підібраними самостійно; спроможний глибоко та всебічно аналізувати історичні факти і процеси, аргументує свої висновки; спроможний здійснювати порівняльний аналіз розвитку історичного процесу в Україні з відповідними явищами світової історії.

• **VI. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

1. Власов В.С. Історія України: підручник для 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів – К.: Генеза, 2015.
2. Власов В.С. Історія України: підручник для 8 класу загальноосвітніх навчальних закладів – К.: Генеза, 2016.
3. Власов В.С. Історія України: підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів – К.: Літера ЛТД, 2017.
4. Гупан Н. М., Пометун О. І., Дудар О. - Історія України (підручник) для 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів Навч. посіб. Київ: А.С.К.,2018 .352с.
5. Кульчицький С.В. Історія України: довідник для абітурієнтів та учнів загальноосвітніх навчальних закладів/ С.В. Кульчицький, В.С. Власов. – К.: Літера ЛТД, 2019. – 528 с.

6. Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України.
– Видання 4-е. - К.: Часопис «Критика», 2009. – 584 с.